

Еквівалент чи аналог: що краще та як правильно прописати в закупівлі

Часто замовники, коли проводять закупівлі відповідно до [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон), та учасники, коли беруть участь у закупівлях, ставлять запитання:

що таке еквівалент;

чим еквівалент відрізняється від аналогу;

у яких закупівлях можна не зазначати еквіваленти, а купувати саме те, що необхідно замовнику;

які особливості встановлення еквівалента в процедурах закупівель?

Розглянемо вищенаведені запитання в цій публікації та розберемо особливості встановлення еквівалента в закупівлях.

Що каже Закон?

У Законі декілька разів зустрічаються вирази еквівалент та аналог:

перший — у частині 4 статті 14 Закону зазначено, що у вимогах до предмета закупівлі, що містять посилання на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника, **замовник може вказати, які аналоги та/або еквіваленти** приймаються у пропозиціях учасників;

другий — у частині 3 статті 23 Закону: у разі якщо вичерпний опис характеристик скласти неможливо, технічні специфікації можуть містити посилання на стандартні характеристики, технічні регламенти та умови, вимоги, умовні позначення та термінологію, пов'язані з товарами, роботами чи послугами, що закуповуються, передбачені існуючими міжнародними, європейськими стандартами, іншими спільними технічними європейськими нормами, іншими технічними еталонними системами, визнаними європейськими органами зі стандартизації або національними стандартами, нормами та правилами. **До кожного посилання повинен додаватися вираз «або еквівалент»;**

третій — у частині 4 статті 23 Закону: технічні специфікації не повинні містити посилання на конкретні марку чи виробника або на конкретний процес, що характеризує продукт чи послугу певного суб'єкта господарювання, чи на торгові марки, патенти, типи або конкретне місце походження чи спосіб виробництва. У разі якщо таке посилання є необхідним, воно повинно бути **обґрунтованим та містити вираз «або еквівалент»**.

Визначення термінів «еквівалент» та «аналог»: що краще вживати

Для початку пропоную розглянути визначення терміна «еквівалент». **Еквівалент** (згідно з визначенням, наведеним в Академічному тлумачному словнику) — це щось рівноцінне, рівнозначне, рівносильне; те, що **повністю** відповідає чому-небудь, може його замінювати або виражати (книжн.); товар, який виражає вартість інших товарів і на який вони обмінюються (ек.) ([Словник української мови: в 11 томах. — Том 2, 1971. — Стор. 455](#)).

Також частиною 2 статті 158 Митного кодексу України визначено, що під еквівалентними товарами розуміються українські та іноземні товари, які є ідентичними за описовими, кількісними і технічними характеристиками іноземним товарам, які вони замінюють, ввезеним для операцій з переробки на митній території України.

Наприклад:

Молоко «Слов'яночка» 2,5 %. Склад: молоко коров'яче нормалізоване. Вага: 870 г.
Упаковка: Pure-Pak.

Приклад еквівалента:

Молоко «Молокія» 2,5 %. Склад: молоко коров'яче нормалізоване. Вага: 870 г. Упаковка: Pure-Pak.

Отже, **коли ідеться про еквівалент, усі характеристики повинні співпадати, товар за всіма характеристиками повинен бути ідентичним.**

Далі розглянемо визначення терміна «аналог». **Аналог** (згідно з визначенням, наведеним в Академічному тлумачному словнику) — те, у чому виявляється схожість, подібність до іншого предмета або явища ([Словник української мови: в 11 томах. — Том 1, 1970. — Стор. 42](#)).

Наприклад:

Молоко «Слов'яночка» 2,5 %. Склад: молоко коров'яче нормалізоване. Вага: 870 г.

Упаковка: Pure-Pak.

Приклад аналогу:

Кефір «Слов'яночка» 1 %. Склад: молоко коров'яче нормалізоване, симбіотична кефірна закваска на кефірних грибках. Вага 870 г. Упаковка: пляшка ПЕТ.

Отже, два вищенаведені молочні продукти аналогічні, оскільки вони не збігаються за всіма характеристиками та є тільки подібними й певною мірою схожими молочними продуктами, а тому є аналогічними.

Тому рекомендую в разі вибору між встановленням у закупівлях термінів «еквівалент» чи «аналог» встановлювати виключно **«еквівалент»**, щоб у результаті отримати те, що **повністю** відповідає вашим потребам.

Чи обов'язково прописувати еквівалент у спрощеній закупівлі

Пригадаймо, що в разі проведення спрощеної закупівлі в замовника **є вибір: або вказати, які еквіваленти приймаються у пропозиціях учасників, або не вказувати еквіваленти**. Це прописано в частині 4 статті 14 Закону, у вимогах до предмета закупівлі, що містять посилання на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника, замовник **може вказати, які аналоги та/або еквіваленти приймаються у пропозиціях учасників**.

Наприклад, якщо замовник буде проводити спрощену закупівлю періодичних видань і захоче придбати саме журнал «Радник в сфері державних закупівель», то еквівалент ви можете не зазначати, оскільки, **по-перше**, таке право передбачено Законом, **по друге**, еквівалента у видання немає.

Що ж стосується порталу RADNUK.COM.UA, то вам тепер не потрібно проводити спрощену закупівлю. Нагадуємо, що наразі ви можете купувати товари через електронний каталог (ProZorro Market) у разі вартості вашого предмета закупівлі на рік до 200 тис. грн для звичайних замовників та до 1 млн грн для замовників в окремих сферах господарювання. Обирайте ваш майданчик та переходьте за посиланням, щоб придбати доступ до порталу RADNUK.COM.UA через електронний каталог (ProZorro Market). З детальним алгоритмом ознайомтесь на порталі RADNUK.COM.UA в статті [«Радник уже в ProZorro Market!»](#).

Також, коли проводите спрощену закупівлю, потрібно пам'ятати, що згідно зі статтею 5 Закону встановлено принципи, за якими повинні здійснюватися закупівлі. Якщо не

встановити еквівалент та не дозволити подати еквівалент, коли учасник буде звертатися до замовника з пропозицією еквівалента, то замовник цим може порушити такі принципи:

добросовісна конкуренція серед учасників;

максимальна економія, ефективність та пропорційність;

відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель;

недискримінація учасників та рівне ставлення до них;

об'єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі / спрощеної закупівлі;

запобігання корупційним діям і зловживанням.

Процедури закупівель і еквівалент: що обов'язково потрібно прописати замовнику

Тепер розглянемо застосування еквівалента в процедурах закупівель. Цікаво, що із введенням чинної редакції Закону при проведенні процедур закупівель **необхідно зазначати еквівалент двічі — це встановлено в статті 23 Закону.**

Перший раз замовник зазначає, якщо вичерпний опис характеристик скласти неможливо, технічні специфікації можуть містити посилання на стандартні характеристики, технічні регламенти та умови, вимоги, умовні позначення та термінологію, пов'язані з товарами, роботами чи послугами, що закуповуються, передбачені існуючими міжнародними, європейськими стандартами, іншими спільними технічними європейськими нормами, іншими технічними еталонними системами, визнаними європейськими органами зі стандартизації або національними стандартами, нормами та правилами. **До кожного посилання повинен додаватися вираз «або еквівалент»** (частина 3 статті 23 Закону).

Приклад вимоги в технічних вимогах до тендерної документації на виконання даної норми

У місцях, де технічна специфікація містить посилання на стандартні характеристики, технічні регламенти та умови, вимоги, умовні позначення та термінологію, пов'язані з товарами, роботами чи послугами, що закуповуються, передбачені існуючими міжнародними, європейськими стандартами, іншими спільними технічними

європейськими нормами, іншими технічними еталонними системами, визнаними європейськими органами зі стандартизації або національними стандартами, нормами та правилами, біля кожного такого посилання вважати вираз «або еквівалент». Таким чином, вважається, що до кожного посилання **додається вираз «або еквівалент»**.

Другий раз у Законі передбачено, що технічні специфікації не повинні містити посилання на конкретні марку чи виробника або на конкретний процес, що характеризує продукт чи послугу певного суб'єкта господарювання, чи на торгові марки, патенти, типи або конкретне місце походження чи спосіб виробництва. У разі якщо таке посилання є необхідним, воно повинно бути **обґрунтованим та містити вираз «або еквівалент»** (частина 4 статті 23 Закону).

Приклад вимоги в технічних вимогах до тендерної документації на виконання даної норми

У місцях, де технічна специфікація містить посилання на конкретну марку чи виробника або на конкретний процес, що характеризує продукт, чи послугу певного суб'єкта господарювання, чи на торгові марки, патенти, типи або конкретне місце походження чи спосіб виробництва, **вважати вираз «або еквівалент»**.

Зверніть увагу, що в другому випадку, крім виразу еквівалент, якщо необхідне посилання на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію, тип предмета закупівлі, джерело його походження чи виробника, обов'язково таке посилання потрібно **обґрунтувати**. Чинним законодавством у сфері публічних закупівель не передбачено конкретної форми для такого обґрунтування, проте доцільно, щоб таке обґрунтування містила тендерна документація. Отже, рекомендуємо зазначити подібну інформацію безпосередньо в технічних вимогах до тендерної документації.

Приклад обґрунтування: Обґрунтування необхідності посилання на конкретну торгову марку (виробника тощо) — замовник здійснює закупівлю товару із встановленням посилань на торгову назву конкретного виробника, оскільки таке посилання є необхідним для здійснення закупівлі товару, який за своїми якісними та технічними характеристиками найбільше відповідатиме вимогам та потребам замовника. Тому для дотримання принципів Закону, а саме максимальної економії, ефективності та пропорційності, замовником було прийнято рішення провести закупівлю саме даного товару.

Ще більше прикладів обґрунтування знайдете на порталі RADNUK.COM.UA в статті [«А ви підготували обґрунтування, якщо в технічній специфікації посилаєтесь на конкретну торговельну марку...? П'ять прикладів»](#)

Отже, як бачимо, еквівалент прописується в технічних специфікаціях і, якщо необхідне посилання на конкретну торговельну марку або фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника, обов'язково таке посилання потрібно **обґрунтувати**.

Як учаснику подати пропозицію з еквівалентом

Якщо учасником пропонується еквівалент товару до того, що вимагається замовником, додатково у складі пропозиції учаснику рекомендую надавати таблицю за формою, яку встановив замовник (якщо форма не передбачена, тоді в довільній формі), яка в порівняльному вигляді містить відомості щодо основних технічних та якісних характеристик товару, що вимагається замовником до основних технічних та якісних характеристик еквівалентного товару, що пропонується учасником. При цьому якість запропонованого еквівалента товару має відповідати якості, що заявлена в технічній специфікації замовника. Таблиця повинна містити точну назву товару, яка пропонується учасником. Також додатково до таблиці або окремо бажано надати пояснення, що в складі пропозиції подається еквівалент. Далі пропоную ознайомитися з прикладом пояснення.

Приклад

Пояснення щодо подання еквівалента

Учасником (*назва учасника*) для участі в закупівлі (номер закупівлі) відповідно до технічних вимог до предмета закупівлі (*назва предмета закупівлі, що вимагається замовником*) у складі пропозиції надається еквівалент (*зачитати чітко предмет закупівлі, що подається учасником*), який за своїми якісними та технічними характеристиками та іншими вимогами повністю відповідає та збігається з вимогами та потребами замовника.

Зверніть увагу, що у випадку, якщо **учасником** буде зазначено назву товару, яка буде містити словосполучення «або еквівалент» (наприклад, автомобіль Renault Duster або еквівалент), пропозицію такого учасника може бути відхилено як таку, що не відповідає умовам технічної специфікації та іншим вимогам щодо предмета закупівлі тендерної документації, на підставі пункту 2 частини 1 статті 31 Закону. Це закріплюється в позиції Органу оскарження, зокрема в наступних рішеннях.

Рішення від 29.11.2019 № 17693-р/пк-пз

Підстава для відхилення. Відповідно до витягу з протоколу засідання тендерного комітету від 31.10.2019 підставою відхилення пропозиції скаржника було наступне: «в технічній пропозиції учасника в графі “технічні характеристики” присутній вираз “або еквівалент”, що не відповідає додатку № 3 ТД».

Позиція АМКУ. Додатком 3 документації передбачена форма «Технічна пропозиція». Вираз «або еквівалент» у пропозиції учасників торгів вважається суттєвою помилкою. У складі пропозиції скаржника міститься (файл «07. Технічна пропозиція.pdf»), зокрема, технічна пропозиція, у якій зазначено вираз «або еквівалент», що не відповідає умовам документації в цій частині.

Враховуючи викладене, пропозиція скаржника не відповідала умовам документації в цій частині та була правомірно відхилена замовником з наведеної підстави, у зв'язку з чим відсутні підстави для задоволення скарги в цій частині.

Рішення від 17.02.2020 № 3018-р/пк-пз

Підстава для відхилення. В інформації про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі (додаток 3 документації) учасник зазначив продукцію, яка буде постачатися (позиція 43), із зазначенням виразу «або еквівалент».

Позиція АМКУ. У складі пропозиції скаржника міститься: інформація про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі від 16.01.2020 № 7, із зазначенням продукції, яка планується до закупівлі замовником, зокрема за позицією № 43 — «Шина 17,5 x 25 x 20 сл з камерою “Белшина Ф-170” **або еквівалент**», та продукції, яка буде постачатися — «Шина 17,5 x 25 20 сл з камерою “Белшина Ф-170” **або еквівалент**», та зазначено, зокрема: «товар “повинен” бути новим та не бути використаним або регенованим (виготовленим шляхом відновлення товару, бувшого у використанні), виготовлений не пізніше 2019 року, а також відповідати встановленим вимогам заводу виробника щодо транспортування та зберігання. Товар “повинен” відповідати вимогам діючих стандартів України. Товар “повинен” містити маркування відповідно до стандартів виробника, яке надає змогу: ідентифікувати товар, його проходження, дату виробництва».

Таким чином, у складі пропозиції скаржника зазначена продукція, яка не відповідає умовам документації в цій частині. Враховуючи наведене, пропозиція скаржника не відповідала умовам документації та була правомірно відхилена замовником.

Підсумки:

у разі вибору між встановленням у закупівлях терміна «еквівалент» чи «аналог» встановлювати виключно **«еквівалент»**, щоб у результаті отримати те, що **повністю** відповідає потребам замовника;

у разі проведення спрощеної закупівлі в замовника **є вибір або вказати, які**

еквіваленти приймаються у пропозиціях учасників, або не вказувати еквіваленти;

при проведенні процедур закупівель **необхідно зазначати еквівалент двічі** — це встановлено в статті 23 Закону;

еквівалент прописується в технічних специфікаціях і, якщо необхідне посилання на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника, обов'язково таке посилання потрібно **обґрунтувати**;

учасникам рекомендуємо надавати таблицю, яка в порівняльному вигляді містить відомості щодо основних технічних та якісних характеристик товару, що вимагається замовником, до основних технічних та якісних характеристик еквівалентного товару, що пропонується учасником;

додатково до таблиці або окремо бажано надати пояснення, що подається еквівалент.

Статті за темою на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuke.com.ua):

[Застосування еквіваленту при здійсненні закупівель робіт;](#)

[А ви підготували обґрунтування, якщо в технічній специфікації посилаєтесь на конкретну торговельну марку...? П'ять прикладів.](#)

Додатково пропонуємо переглянути вебінар на тему: Усе, що потрібно знати про вираз "або еквівалент"